

Balogh Gyula

Alsóvárosi hajnal

*éberebb életre keltek a zöldségek is, kibontakozva a föld
színén terjengő, kéklő homályból*
Émile Zola

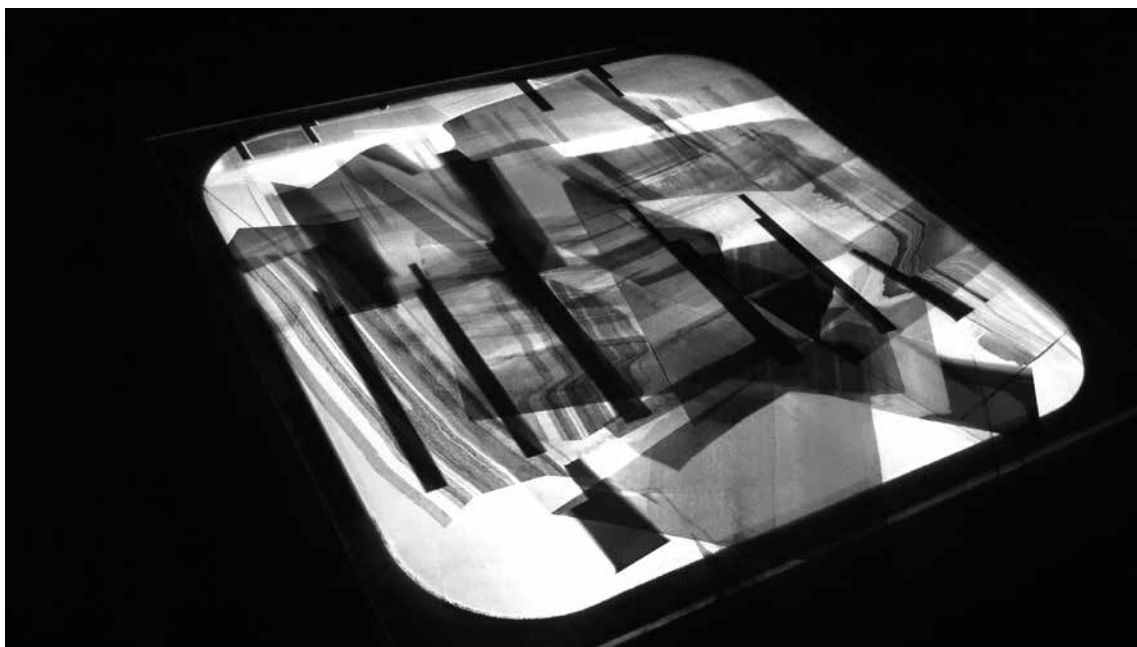
Egy alkalommal a gyufagyárban veszélyes hulladékot pakoltattak velünk. A már ütésre is gyúlékony anyagot egy konténerbe kellett gyűjtenünk, majd mikor az megtelt, tömöríteni. Mondanom sem kell, hogy a srác, aki bevállalta, hogy összepréseli, kis híján maga is megégett, mert ahogy a tartályba lépett, rögtön be is lobbant alatta a szemét.

De hogy mindez ne legyen elég, hiába fújtuk rá aztán a porral oltót számolatlanul, a tüzet egyszerűen nem tudtuk elfojtani. Nem is csodálkozom, hogy ez a gyár évente kétszer porig ég, gondoltam magamban, mikor a tűzoltóság kiérkezett. És bár a gyufa viszonylag állandó diákmunka lehetőségnek számított, az eset után nem sokkal fel is mondtam, volt más opció.

Hogy hányféle állást megpróbáltam, míg végül elvégeztem az egyetemem, néha magam is csodálkozom. Voltam tetőfedő, nemesítettem kukoricát, sütöttem kenyeret, voltam borász, sőt egy napra még szórólaposztó óriáshangya is. Mondjuk az kemény. Meg is értem, hogy hiányszakma, a hatalmas jelmezben imbolyogva az ember olyan mélységeket jár meg, hogy nem is sejtené. Meglökődösnek: a kurva anyádat, hangya! Az óvodáscsoportok visongva húzgálják a bábu tehetetlenül lógó textil végtagjait. De rengetegen akarnak fényképezkedni is. Nagymamák az unokával, tini lányok. Can we take a picture with you? – vett körbe egyszer egy csapat közép-afrikai. Ugyanakkor ez is van akkora poén, mint Zsombón kukoricaszemet számolni vagy bútort pakolni egy bordélyházban, mégis nagyon megkönnyebbültem, mikor végre állandó helyet találtam egy zöldségesnél, Alsóvároson.

Le a kocsiról, sorba a narancsot, zellert, csokorba a piros retket, spárgát, pult alá a hagymát, dinnyét, zsákba a krumplikat. Itt hajnalban kellett kelni, főleg, ha kimentünk a nagybanira, de épp ezért már délelőtt végeztem is, aztán nyomás haza. A legjobb az volt, hogy a bér mellé még megkaptam az eladásra már alkalmatlan repedt tojást, hibás gyümölcsöket, mikor minnek volt szezonja. De ez a munka nem csak az idényjellege miatt volt olyan változatos. Hanem mert ezekben a hajnali órákban mutatkoztak meg Alsóvárosnak azok a jellegzetességei, amelyekért még ma is sokan Szeged parasztkerületének nevezik.

Reggelente itt tartanak ugyanis értekezletet a gyermekeiknek banán-, mandarinmatricákat kapirgáló anyukák: a kicsinek nő a foga, a másik külön angolra jár. És itt pletykálnak a faluhoz szokott, lármás öregasszonyok is, akiknek mind megvan a maga ragadványneve: kosaras Terka, melltartós Gizi, újságos Jolán. És még hasznos is lehet, ha az ember fél füllel rájuk figyel. Ami viszont meglepett, hogy ezek a nénik mennyire szeretik az italt. Még ha nem is teszik ki az ablakba

Szegény Spányi... hol vágja el?

úgy, mint az uruk, aki ugyanekkor már a kocsmá előtt okádja a Symphoniát, a szederjes orrok nem tudnak titkot tartani.

De azt sem gondoltam volna, hogy némelyik milyen ügyes tolvaj, vagy mennyire agresszív. Az egyik ilyen részeges asszony például ököllel esett nekem, mikor rászóltam, hogy fizesse ki, amit a szatyrába csúsztatott. Pedig külön figyelmeztettek, hogy azzal a nővel vigyázni kell, mert a múltkor a főnök anyósát is megcsapkodta egy esernyővel. De hát hogy is tudtam volna megjegyezni, mikor eleinte mind olyan egyformának tündek, mint egy doboz tojás?

Lépésről lépésre aztán sorban derültek ki a környék egyéb titkai. Unalmában gyakran lejárt hozzánk például egy néni, aki elmesélte, hogy a heti négy-öt kuncsaftja mellett még bőven marad ideje egyebekre is, és nyolcvanhárom éves kora ellenére éppen most kezdett el egy számítógépkezelői tanfolyamot. De azt is elmondta, hogy egyébként az öntisztulásban hisz, és éppen ezért már hónapok óta nem mosakodott. Amit én készséggel el is hittem neki.

Az efféle események idővel már egészen hétköznapiak tetsző menetét azért néha megakasztotta egy-egy váratlanabb eset is. Egy tavaszi reggel például a bolthoz érve konstatáltam, hogy az éjjel valaki összevissza fosta a szomszéd üzlet ablakát. Az ablakát? Hogyan? Az ilyesmi pedig árt egy élelmiszerkereskedés népszerűségének, úgyhogy minél hamarabb a tettes nyomára kellett bukkanom. Az első utam a szemközti presszóba vezetett, ahol a vendégek olyan jól mulattak a híren, hogy egymást heccelve addig licitáltak, míg végül az egyikük a többi által felajánlott fröccsökért cserébe nyom nélkül el is tüntette az ablakra kent fekáliát.

A másik feledhetetlen eset viszont annak a külföldi diáknak a látogatása volt, aki miatt aztán mentőt kellett hívunk. A vén kokott is ott állt az üzletben, mikor a standhoz egy feltűnően zavarodott, magas fazon érkezett. Az arca izzadt volt, fehér, a hangja remegett. Én már éppen tettem volna föl a biciklim csomagtartójára az aznap kiselejtezett gyümölcsöket, mikor megértettem, hogy a jelenlévőknek valami cukros italért könyörög. Ám akkor már késő is volt üdítőért szaladni, mert a következő pillanatban a görcs hídba vágta a hórihorgas gyereket. Még szerencséje, hogy a

ládát a földre dobva éppen sikerült a hóna alá karolnom és a földre segítenem. Aztán csak néztük, ahogy a járdára borult poshadt paradicsomok és szétgurult sárgadinnye, szőlőszemek között a fickót habzó szájjal rázza az ideg.

Önkéntelenül is eszembe jutott egy Szeged környéki hiedelem, mely szerint a roham ellen a beteg mellkasára akasztott legény sírjáról való koszorút szokás kötni. Ám hála isten az alak rövidesen józanodni kezdett, és mire a segítség a narancslével megérkezett, már annyi volt hátra csak, hogy a biztonság kedvéért mentőkért telefonáljanak.

Az ügyeletes autó percekben belül ki is érkezett, mivel viszont a srác ekkor még azt sem tudta, hogy angol, német, diák vagy utazó, az eseményekről az orvos minket kérdezett. Az időközben a zöldséges előtt összegyűlt sokaságból azonban mindenki más véleményen volt. Egyesek úgy látták, vért is hányt, megint mások úgy tudták, hogy valami menekült, iratai sincsenek. Úgyhogy én inkább fölszedegettem a járdáról a gyümölcsöket és magára hagytam az egymást túlharsogni igyekvő tömeget. Később hallottam, hogy a történetnek többféle befejezése is közzájra került, megvallom, néha még én magam is belezavarodom, hogy az igazat mesélem-e, tovább.

*

Egy év telt el ez után, de én még mindig visszajártam az üzletbe, bár már nem a munka miatt, hanem mert a zöldséges minden nap félretette nekem a fölösleget. Elég volt, ha dolgom végeztével, estefelé beugrottam, rendre ki volt készítve a telipakolt ládika. Így történt, hogy egy késő őszi este, már jóval záróra után ismét elnéztem a kint hagyott cuccokért. Paradicsom, padlizsán, körte, gondoltam. Ám ahogy odaértem az üzlet előtt álló külső, leponyvázott standhoz és felhajtottam a bejárati oldalát, ijedtemben majd' hanyatt estem. Mikor tudniillik a gyümölcsöket kutatva behajoltam a sátorba, a sötétből egyszerre vagy tizenöt szempár nézett meredten vissza rám. Egy csoport kendős, feketeruhás alak, nők és gyermekek guggoltak egymás mellett a hidegben, olyan szorosan, akár a pingvinek. Persze a ládámnak ekkor már nyoma sem volt, de nem is bántam, csak elhadartam egy gyors sorry-t és indultam haza.

Bár ilyen többször nem fordult elő, a menekültekről, akik ebben az időben éppen olyan mindennapi jellemzői voltak Alsóvárosnak, mint a vasárnap és péntek délután hazautazó egyetemisták csoportjai, az jutott eszembe, milyen érdekes színeket hoz be a falusi miliőben ez az állomás, a város zajos kapuja, amelyen mindenki keresztülhalad, akkor is, ha megérkezik és akkor is, ha átutazó. Hiszen én is hogyan kerültem ide?